

ความสำคัญและความเป็นมาของการศึกษา

เอดส์ไม่เพียงแต่เป็นโรคที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอย่างรุนแรง และยังหาวิธีการรักษาไม่ได้เท่าที่นี้ เอดส์ยังเป็นโรคติดเชื้อที่มีอัตราการแพร่กระจายของโรคอย่างรวดเร็วมากอีกด้วย จากรายงานสถิติโลกล่าสุด ตรวจพบผู้ติดเชื้อเอดส์สูงถึง 12-13 ล้านคน และผู้ติดเชื้อที่มีอาการแสดง 2.5 ล้านคน สำหรับประเทศไทย ตั้งแต่ตรวจพบผู้ป่วยเอดส์รายแรก เมื่อปี 2527 ต่อมาตรวจพบผู้ติดเชื้อเอดส์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพียงระยะเวลา 10 ปี ปัจจุบันปีพุทธศักราช 2537 รายงานผู้ติดเชื้อเอดส์ถึง 22117 ราย ผู้ติดเชื้อที่มีอาการสูงถึง 8829 ราย สำหรับในหญิงมีครรภ์ในปีพุทธศักราช 2532 มีอัตราชุกจากการติดเชื้อเอดส์ร้อยละ 0 มาเป็นร้อยละ 1.78 ในปัจจุบัน (กองระบาดวิทยา : 2539) ถ้าคิดจำนวนผู้ติดเชื้อที่รอเวลาแสดงอาการ จะเพิ่มเป็นหลายร้อยเท่า สำหรับเด็กที่ติดเชื้อจากแม่ มีรายงานเพิ่มสูงมากคือ พบ 1 รายในปี พ.ศ. 2532 ปัจจุบันการติดเชื้อเอดส์ในเด็กสูงถึง 716 ราย และคาดว่าอัตราเด็กติดเชื้อจะสูงขึ้นอย่างรวดเร็วมาก หากไม่มีการป้องกันโรคเอดส์อย่างจริงจัง ดังนั้นกิจกรรมป้องกันโรคเอดส์และการณรงค์การป้องกันโรคเอดส์ นอกจากดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องแล้ว การณรงค์ควรได้ก้าวล้ำถึงกลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยงมากหรือแม้แต่ประชาชนทั่วไป ทั้งนี้เพื่อกำหนดแนวทางการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากโรคร้ายดังกล่าว และมีส่วนร่วมในการดูแลครอบครัวและชุมชนต่อไป

การศึกษาเกี่ยวกับเอดส์ในประเทศไทย มีการทำกันอย่างกว้างขวางมาก ทั้งในแนวศึกษาผลกระทบ การติดต่อ และการป้องกัน ลักษณะการศึกษาดังกล่าวยังมุ่งที่ตัวผู้ป่วย กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีโอกาสร้อยสูง (วัยรุ่น กลุ่มทหาร ชาวประมง) ส่วนการศึกษาในสตรีตั้งครรภ์หรือกลุ่มแม่บ้าน มีการทำวิจัยน้อยมาก การศึกษาถึงการให้บุคคลในครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วย กำลังมีการตื่นตัวในประเทศ ส่วนการณรงค์ป้องกันเอดส์ในครอบครัวและชุมชน โดยการสนับสนุนกลุ่มแม่บ้านให้บทบาทร่วมรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์นั้น มีรายงานเพียง 1-2 ฉบับที่ได้พูดถึงบทบาทของสตรีในการป้องกันโรคเอดส์ในครอบครัว และการศึกษาเหล่านี้ยังไม่มียารายงานอย่างเป็นทางการ ทั้ง ๆ ที่การรณรงค์โดยสถาบันครอบครัวเป็นกลุ่มคนในชุมชนที่มีความใกล้ชิดและเอื้ออาทรต่อกันสูง หากทำการรณรงค์ในกลุ่มดังกล่าว น่าจะมีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ด้วยความเชื่อที่ว่า หากให้บุคคลดังกล่าวร่วมรณรงค์โรคเอดส์ในครอบครัวและชุมชนแล้ว น่าจะป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ได้ผลดีวิธีหนึ่ง ดังนั้นการศึกษานี้ จึงได้ศึกษาการรับรู้และกิจกรรมป้องกันโรคเอดส์ของแม่บ้านต่อครอบครัวและชุมชน การศึกษาได้ทำการศึกษาในกลุ่มแม่บ้านที่มาใช้บริการฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลศูนย์หาดใหญ่ ทั้งนี้เพราะโรงพยาบาลศูนย์หาดใหญ่ เป็นหน่วยฝึกการพยาบาลที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของภาควิชาการพยาบาลสูติ-นรีเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ความเป็นไปได้ของการกำหนดทิศทางการรณรงค์การป้องกันโรค

เอดส์ในกลุ่มแม่บ้านที่มาฝากครรภ์ในครอบครัวและชุมชนต่อไป น่าจะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม และสามารถใช้เป็นหน่วยนำร่องสำหรับกิจกรรมรณรงค์การป้องกันโรคเอดส์ในหน่วยงานของนักศึกษาพยาบาลอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ เช่น แหล่งข้อมูล การรับรู้อันตราย และวิธีป้องกันโรคเอดส์
2. ศึกษากิจกรรมป้องกันโรคเอดส์ในครอบครัว
3. ศึกษากิจกรรมป้องกันโรคเอดส์ในชุมชน
4. ศึกษาความตั้งใจรณรงค์การป้องกันโรคเอดส์ในชุมชน